

DJEKEL, jä'kl, m. 2. sing. Lenare, finare uttal af Djefvul, i svordomar och vissa dylika uttryck, stundom brukadt af dem, som vilja vara mera hyfsade i sitt tal, t. ex.: *D-n ansfäkt! Ta mig d-n! D-n i det! Utaf d-n!* o. s. v.

DJEKNE, djäkne (d höres föga), m. 2. pl. — nar. 1) (i äldre tider) Diakonus (se detta ord, hvaraf *Djekne* blifvit bildadt). — 2) (nu) Gymnasist. Brukas i dagligt tal, ej i den allvarsamma och mera värdade stilen.

DJEKNEPENNINGAR, m. 2. pl. Benämning på en afgift till den studerande ungdomens understöd.

DJERF, djärrv (d höres föga) ell. järrv, a. 2. 1) (om person) a) Som med ringa krafter vägar sig i svåra och farliga företag. *En d. krigare, äfventyrare, röfvere, spelare, spekulant. En d. reformator. D. i sina företag, planer, förslag. D. i tal och handling.* — Syn. Dristig, Käck, Vågsam. — b) (i dålig mening) Oförsämnd, fräck. *Denne tjänare måste vara mycket d., som understår sig att svara på det sättet. En d. lögnare.* — Syn. Se *Fräck.* — 2) (om sak) Som röjer, tillkännagifver djerfhet (för begge förestående bemärkelserna). a) *Ett d-t anfall, företag, tal, svar. D-va planer, förslag.* — Syn. Se 1, a. — b) *Denna flicka har en d. uppsyn. D-va miner, blickar, maner. Svarta i en d. ton.* — Syn. Se *Fräck.* — c) Säges äfven om förslag, tankar, idéer, läror o. s. v., hvilka det är svårt eller farligt att försvara. *Dessa d-va läror funno snart anhängare. Han framställde de d-vaste idéer.* — d) (i vittherhet) Säges om det, som blifvit lyckligt vågadt, med äsidosättande af allmänna reglor. *En d. tanke, figur, metafor, bild, liknelse. Ett d-t uttryck. Denne författare har en d. stil.* — e) (i vissa konster) Fri, lätt och ledig, som icke utvisar tvekan och rädsla. *Denne skrifvärdare har en d. hand, penna, stil. Denne målare har en d. pensel. En d. teckning. D-va drag i en målning. Det är en d. penna, han har en d. penna* säges äfven om en författare, som har en djerf stil och ofta tillåter sig vågade uttryck, eller som skriver mycket fritt i ömtåliga ämnen. — f) Brukas äfv. om vissa konstverk, som förete någonting utomordentligt och stortadt. *Denna tafla har ganska d-va partier.* — g) Nyttjas äfv. om byggnadsverk, som till den grad utmärka sig för lätthet och elegans, att de tyckas icke kunna bära sin egen massa eller höjd. — Syn. (för 2, c, d, e, f o. g) Dristig, Fri.

DJERFHET, djärrvhét (d höres föga) eller järrvhét, f. 3. Egenskapen att vara djerf. Jfr. *Djerf* i alla bem. — Syn. 1) a) Dristighet, Käckhet, Vågsamhet. — b) Se *Fräckhet.* — 2) Dristighet, Frihet.

DJERFT, djärrvt (d höres föga) eller järrvt, adv. På ett djerft sätt, med djerfhet. Jfr. *Djerf* i alla bem. 1) a) *Gå d. emot fienden. D. anfalla. Spekulera, spela d.* — b) *Tala, ljuga d.* — c) *Skrifva, måla, bygga d.* — Syn. 1) a) Dristigt, Käckt, Vågsamt. — b) Se *Fräck.* — 2) Dristigt, Fritt.

DJERFVÅS, djärrvass (d höres föga) ell. järrvass, v. d. 2. Göra sig nog djerf (bem. 1, a o. b) att företaga, våga något. a) *Vår ställning är så stark, att fienden icke skall d. anfalla oss. Han har så missbrukat konungens nåd, att han ej mera djerfs visa sig vid hovet. Huru kan du d. att spela så högt?* — Syn. Se *Våga.* — b) *Hvad tycker ni väl! han djerfdes fram-*

komma med ett förslag, som på det högsta upprörde mig. Huru kan ni d. att tilltala er husbonde på ett så sturskt sätt? — Syn. Understå sig, Taga sig den djerfheten, Fördrista sig.

DJUP, djup (d höres föga) ell. jup, a. 2. 1) Säges om måttet af den lodräta utsträckningen nedåt hos ihålliga eller skålförmiga ting, föremål, äfv. i fråga om flytande ämnen. *En 30 fot d. brunn. Karet är 2 alnar d-t. Sjön är på detta ställe 5 famnar d. En 2 fot d. graf. Vattnet är der icke mer än en aln d-t.* Om fasta kroppar säges i allmänhet hög, med undantag af jord, sand, o. d. *Myllan är der ända till 2 fot d. Ett 20 fot d-t sand-, ler-, jordlager. Snön ligger 2 fot d. — Motsats: Hög.* — 2) Som jemförelsevis med andra ting, föremål af samma slag har en stor utsträckning i lodrät riktning uppifrån nedåt. Åtföljes i denna mening aldrig af någon måttbestämning, hvilket i bem. 1. alltid är förhållandet. *En d. brunn, graf, grotta, sjö. Vattnet är ganska d-t här på stället. Ett d-t kärl. D. sand, mylla, smuts. Ett d-t lerlager. Det ligger d. snö på marken. D. tallrik, som har mera djup än en så kallad flat. D-a vägar, fulla af d. smuts. D-a rötter, som gå långt ned i jorden. Ett d-t sår, som går långt in i köttet. D. bugning, en sådan, då man kröker ryggen ganska mycket. — Motsats: Grund, Låg.* — 3) Brukas i fråga om ett begränsadt rum, då man vill beteckna, att det har stor utsträckning ifrån framsidan till baksidan, i jemförelse med bredden. *D-t rum, d. sal, sträckande sig långt inåt ifrån fönsterväggen. (Takt.) D. slagordning, som ifrån fronten sträcker sig långt bakåt.* — 4) Som sträcker sig långt inåt eller finnes långt inne. *D-aste vrår och vinklar. I d-aste skogen.* — 5) Säges om toner, som uppkomma genom en slappare och mer utsträckt vibration. *En d. ton. De d-a tonerna på ett instrument, bastonerna. — Motsatser: Hög, Fin.* — 6) (fig.) a) Ganska stor i sitt slag (både i fysisk och moralisk mening). *D-t mörker. D. natt, midt i natten; äfv. aldeles mörkt. D. tystnad, sömn. Ligga i d. sömn. D. vördnad, sorg, smärta, bedörfvelse, förödmjukelse, ödmjukhet, harm, förolämpning, okunnighet, lärdom, vishet. D-t lugn, förakt. Råka i d-aste elände.* — Syn. Se *Stor.* — b) (mindre ofta) Svår att utgrunda, fatta, förstå, begripa. *Dessa vetenskaper äro för d-a för honom.* — Syn. Hög, Obegriplig, Ofattlig, Svårfattlig. — c) Som tränger långt in i kännedomen, kunskapen af saker. *Detta fordrar ett d-t begrundande, eftersinande. Vara, sitta i d-a tankar. En d. tänkare.* — Syn. Djupsinnig.

DJUP, djup (d höres föga) ell. jup, n. 3. 1) Den lodräta utsträckningen af något uppifrån ytan ned till botten. *D-et af en afgrund, en klyfta, en remna, en sjö, en flod, ett kärl. Hafvets d. Sjön har på det stället 10 famnars d. Kasta ankar på 20 famnars d.* — Syn. Djuphet. — 2) Ställe, der det är ganska djupt. *Vattnet är vid stranden ganska grundt, men på ett ställe är ett farligt d. Hvem vet, huru det ser ut i hafvets d.! Största fiskarne gå på d-et.* (Sjöt.) *Lägga, hålla ut på d-et, ut på hafvet, der det är djupt.* (Bibl.) *D-sens* (gam. genit.) *källor, hafvets djup.* (Fig.) *Gå på d-et med något, tränga ända till det innersta af, fullkomligt utgrunda, utforska något.* — Syn. Svalg, Afgrund. — 3) Det innersta af något. *D-et af en dal, en skog. I skogens mörkaste d. Ur d-et*